Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J. Телеф.: BErgen 4-0237, 4-0807. Телеф. УНС: BErgen 4-1016

РІК LX. Ч. 35. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 12-го ЛЮТОГО 1952. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 35. JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 12, 1952. VOL. LX.

ТРЕТІЙ ЛІТАК ЗГОРІВ В ЕЛІЗАБЕТ

Елізабет, Н. Дж. — Літак ДС-6 найбільший у підприємстві Нешенел Ерлайнс, відлетівши з літунського майдану в Нюарку в год. 12.15, в понеділок після півночі через дві мінути загорівся, коли летів понад сусіднім містом Елізабет в дорозі до Маямі, на Флориді. Літак ударився в дім з 60 мешканнями при Сейлем евеню і відразу впав. На літаку було біля 60 подорожніх і залоги. Від вибуху газоліни повстала пожежа в мурованім мешкальнім домі з боку подвір'я, а сусідній дім на другому боці вулиці теж зазнав великого ушкодження. До понеділка ранку не можна було точно обчислити жертв, які згинули чи то в літаку чи в горіючім домі, одначе приблизне їх число подають на тридцять. Свідки, що бачили нещастя, порівнюють його з двома попередніми літунськими катастрофами в Елізабет, з 16 грудня 1951 р. із 22 січня 1952 р. та твердять, що й третій випадок трапився швидко після вилету з майдану в Нюарку.

Теперішній випадок трапився у віддалі чверть милі від місця двох попередніх. Після двох перших випадків мешканці Елізабету почали рух за заборону літакам летіти понад їхнє місто. На цій підставі губернатор стейту Ню Джерзі, Дріскол, наказав хвилево закрити майдан у Нюарку, доки не буде встановлена причина останнього нещастя.

Підвижка платні в сталеварнях — 14 ц. на год.

Ню Йорк. — Спеціяльна підкомісія Ради Стабілізації Платень рекомендує підвишку робітничих платень в фабриках літаків Врайта, приміщених у Вудбридж, у стейті Ню Джерзі, на 14 і одну четвертину цента. Тому, що підкомісія випрацювала плян в імені ради, то з цього факту знавці припускають, що це вказівка, як відноситься федеральний уряд до підвишки платень в сталевому промислі. Можливість такої підвишки підтверджується ще й тим, що цю формулу подав підкомісії проф. Гері Шулма, який одночасно діє як голова спеціяльної підкомісії для наладнання платні в сталеварнях. Він теж діє як голова ще одної підкомісії, яка займається наладнанням платні для 30,000 робітників в мосяжнім промислі в стейті Конектикат, для яких він випрацював плян підвишки платні на 15 ц. на годину. Зміст рекомендацій праф. Шулмана став відомий, коли представник сталевої промисловости попередив професора, що підвишка платень без одночасної підвишки цін на сталеві вироби спричинить банкротство стальового промислу. У такому випадку мусів би перебрати сталеварні під свою владу.

П'ять мільйонів на релігійний осередок Гарварду

Кембридж, Масс. — Д-р Джеймс Б. Конант, президент університету Гарвард, оголосив, що в цьому університеті буде створений міжвіровизнаневий осередок релігійних студій, відкритий для студентів без уваги на їхнє релігійне виховання. Осередок буде вимагати видатків 15,000,000 долярів, що їх збереться під час спеціяльної кампанії. Осередком завідуватиме рада визначних духовників без огляду на їхню релігійну приналежність. Він має на меті посилити студії християнства й поширити релігійне виховання в Злучених Державах. — Плян був передбачений ще в 1947 р. і щойно тепер голова спеціяльного комітету, Джан Лорд О'Брайен, пред'явив звіт з цих праць.

● **Агітація за найменування ген. Айзенгавера кандидатом** на президента привела 15,000 людей на масове зібрання в Медисон Сквер Гарден у Ню Йорку в п'ятницю минулого тижня. Зібрання відбулося під закликом „серенада для Айзенгавера".

За приспішення навчання здібних студентів

Принстон, Н. Дж. —. Теперішній недостачі фахових робітників в усій країні можна зарадити, як це дораджує Генрі Чонсі, голова „Служби для Випробування Навчання". Його розумування таке: здібні учні перегонялись би в науці, щоб покінчити якнайшвидше школи. Тоді не треба б тримати їх в тих самих клясах по році чи півроці, тільки дати їм можливість переходити на вищий втупінь негайно, як тільки покінчать нижчий. Після покінчення підготовчих студій, такі студенти мали б час присвятити себе довше таким наукам, до яких вони мають талант. Це не тільки була б ощадність у видатках на навчання, але теж і прислорило б країні 30,000 років, призначених на навчання інженерів, медиків, хеміків, фізиків й інших, в яких відчувається недостачу фахівців.

● **Сен. Роберт А. Тефт заявився за втримування европейської армії,** хоч раніше був проти цього. Він написав про це в листі до знайомого, який передано ген. Айзенгаверові, верховному командувачеві об'єднаних західних армій в Европі.

● **Залишив у заіщанні по $200 кол. секретар війни** Роберт Патерсон п'ятьом воякам, що вирятували його з німецької пастки під час боїв в Аргонах в першій світовій війні.

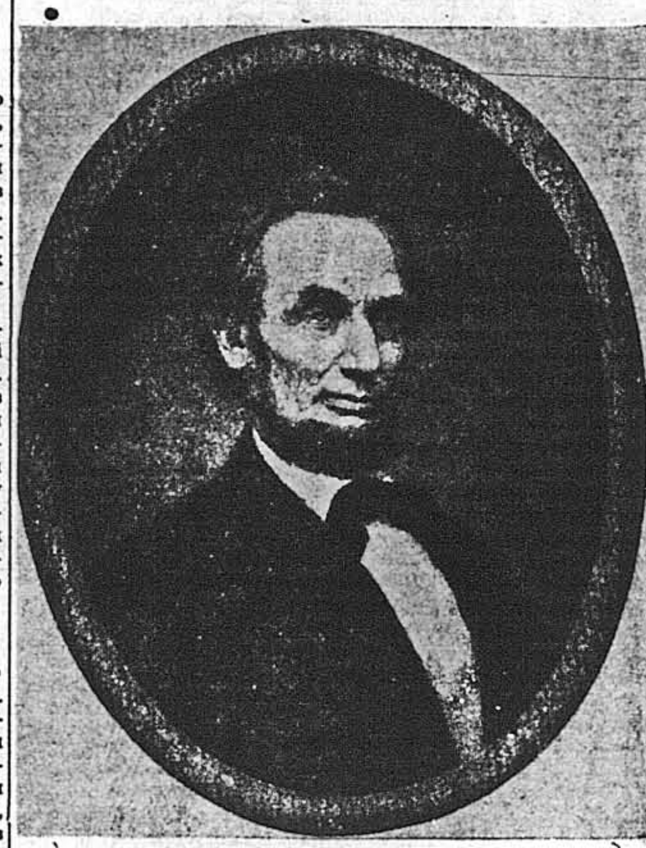
● **Бюджет міста Ню Йорку на 1952-53 р. досягнув цифри $1,576,203,219.** Це на 270,297,222 більше ніж в теперішньому році.

ПОТРЕБА 3,500,000 РОБІТНИКІВ ДЛЯ ОБОРОНИ

Вашингтон. — Знавці з департаменту праці заявляють, що рік 1953 буде вершком оборонної продукції з мінімальними обмеженнями для цивільних виробів. Щоб виповнити всі передбачені замовлення, потрібно буде нових 3,500,000 робітників впродовж найближчих двох років. Секретар праці Морис Товбин каже, що під час найвищого розгону продукції кожний шостий робітник буде затруднений безпосередньо або посередньо при обороні. З уваги на те, що деякі робітники перейдуть з цивільної продукції до оборонної, треба буде притягнути до праці усіх теперішніх безробітних, числом 1,700,000, а до того біля мільйон осіб з інших ділянок праці і додатково свіжих робітників, тобто жінок та осіб, які перейшли вже на пенсію. Оборонні пляни, виясновав і обґрунтовував в радіо секретар торгівлі Чарлз Сойер у формі розмови з новинкарською Службою Ґаннета.

Економісти передбачають, що кількість затруднених, що в останньому чвертьріччі 1951 р. досягла висоти 64,800,000 людей, зросте впродовж поточного року до 66,300,000, а з кінцем наступного року до 68,400,000 осіб. В тому зараховані збройні сили країни, які матимуть 3,700,000 вояків.

АБРАГАМ ЛИНКОЛН

(*12 лютого 1809 — †14 квітня 1865)

ВІДБУЛИСЯ ПЕРШІ НАРАДИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕҐІЇ ТИЖНЕВИКА „СВОБОДИ"

Минулої суботи, 9-го лютого, в приміщенні Редакції „Свободи" відбулися перші наради новоствореної Редакційної Колеґії нового літературно-мистецького тижневика „Свободи", перше число якого появиться з датою неділі 2-го березня. В нарадах, які відкрив відповідальний редактор „Свободи" д-р Л. Мишуга та якими проводив головний редактор тижневика проф. В. Чапленко, взяли участь члени Колеґії: п-ні Марія Струтинська з Филаделфії, проф. В. Січинський з Патерсону, д-р Л. Луців і п. Голубенко з Ню Йорку, як теж голова УНСоюзу і адміністратор Видавництва п. Д. Галичин та співредактор щоденника А. Драган. Мистецький редактор тижневика, п. С. Гординський, був відсутній, але свої завваги і рекомендації щодо нового видання він з'ясував раніше. Під час нарад, що тривали чотири години, з'ясовано або вирішено такі справи, як форма і база співпраці Колеґії, загальний поділ функцій між поодинокими її членами, добір співробітників, загальне оформлення нового видання, його напрямок та зміст. Усі учасники нарад підкреслювали важливість нового видання та великі надії які на нього покладає наш загал, що й виявляється в численних листах та розмовах. Обговорено теж низку технічних та інших труднощів, що стоятимуть на перешкоді для такого оформлення нового видання, яке найбільш відповідало б загальним побажанням. Окрему увагу приділено доборові матеріялів та рішено звернутися до українських працівників пера в цій та інших країнах, до фахівців в поодиноких ділянках та до наших науковців, щоб вони посилкою матеріялів допомогли Видавництву і Редакції вив'язатись з перебраного важкого завдання, як теж до широких кіл нашого громадянства, щоб воно масовою передплатою створило відповідну матеріяльну базу для нового видання. На закінчення нарад обговорено конкретно перші числа тижневика, матеріял до яких вже здається до друку.

Америка узалежнює мир на сході від наладнання корейської справи

Вашингтон. — Уряд Злучених Держав, як про це довідується Джеймс Рестон, кореспондент „Ню Йорк Таймсу", встановив загальні засади політики, що були б дотримувані, якщо б підписали перемир'я в Кореї. Вони такі: Участь у конференції для переговорів у політичних справах Кореї мають брати тільки представники таких країн, що боряться в Корейській війні іменем Об'днаних Націй; при розмовах над корейським питанням ЗДА будуть обстоювати створення об'єднаної Кореї з незалежним демократичним урядом.

Коли б удалося розв'язати корейське питання, тоді необхідна була б ще ґарантія. Лише після того Америка може порозумітися з Росією, комуністичним Китаєм, Англією й Францією в справі ширшої конференції для Східніх справ і то на деяких умовинах.

КИРК ГОЛОВОЮ КОМІТЕТУ ВИЗВОЛЕННЯ НАРОДІВ РОСІЇ

Ню Йорк. — Адмірал Дж. Кирк, що щойно минулого тижня був звільнений зо становища амбасадора до Росії, обраний предсідником Американського Комітету для Визволення Народів Росії, як це оголошує дотеперішній предсідник Юджін Лайонс. Одначе Лайонс не залишає праці в комітеті, а буде дальше одним з його директорів. Комітет має приміщення під ч. 6 Іст 45 вулиця. Це заінкорпорована організація, фінансована приватними фондами, якої завдання допомагати втікачам з Совєтського Союзу вести психологічну війну проти совєтського уряду. Адмірал Кирк відразу приступив до праці. Він заявив, що його побут впродовж двох з половиною років у Росії, переконав його, що народи цієї країни „мусять бути дбайливо відрізнені від совєтського уряду". — „Якщо Сталінський режим наш ворог, то народи ним поневолені в Совєтськім Союзі це наші приятелі" — сказав Кирк у заяві, оприлюдненій Лайонсом. Кирк теж заявив, що комітет подбає про фонди та про матеріяльну й моральну допомогу, щоб „втікачі з-під Сталінської тиранії, що живуть посеред нас, могли вести практичну проти-совєтську діяльність". Лайонс сказав, що американський комітет буде допомагати політичному осередкові російських еміґрантів, що формується зараз в Мюнхені, заложити протикомуністичні газети і радієву станцію, крізь яку втікачі будуть передавати свої послання до Совєтського Союзу. В европейськім комітеті Айзак Дон Левін буде представником американського комітету.

Совєти переносять центр індустрії з України

Ню Йорк. — Як подає Гери Шварц в „Н юЙорк Таймс" за московською пресою, — Донецький басейн осягнув новий рекорд в видобуванні вугілля в останньому році. Подібні тенденції зросту продукції і в видобуванні залізної руди та сталі в Донецькому районі. — В Україні випродуковано коло 13,000,000 тонн залізної руди та 15,000,000 тон сталі. Та ця вся продукція в Україні в останньому році творить тепер 35% вугілля випродукованого в Совєтському Союзі, 55% залізної руди та 45% всієї совєтської сталі. Ці відсотки вказують, що Україна сталася менше важливою для господарства в Совєтському Союзі, як це було в 1940 році. — Колись Україна продукувала майже половину всього совєтського вугілля, около дві-треті залізної руди та сталі. Сьогодні совєтська продукція розкинена по широких просторах за Уралом і являється менш вразлива на атаки, як це було перед націстівською інвазією. Сьогодні продукція вугілля, залізної руди і сталі в Україні збільшилася від 10-20 відсотків в порівнянні з 1940 роком, та центри в Сибірі і за Уралом майже подвоїли свою продукцію в тому самому часі. В українській вугільній продукції введено нову систему праці, де дві шихти робітників працюють в видобуванні вугілля, а третя шихта робітників в цій самій добі направляє машини і чистить їх. Як бачимо з повищого, Совєти стараються як найбільше усамостійнитися від господарської сили України в зв'язку з війною, що до неї приготовляються всіми можливими засобами.

В Ню Йорку вшановано пам'ять О. Басараб

Ню Йорк. — В неділю, 10-го лютого, організації: Т-во ім. Ольги Басараб, Марійська Дружина Жінок, Негайна Поміч, Самостійний Золотий Хрест, Сестрицтво Пресв. Діви Марії, Український Золотий Хрест та Жіночі Відділи ООЧСУ, ОУРДП, Пласту, Осередку СУМА, Провидіння та УНС влаштували в Ню Йорку в авдиторії школи Стайвесант Святочну Академію пам'яті Ольги Басараб, як символу жінки-героїні. В програму Академії входили: вступне слово Анни Гладун, виступи жіночого хору „Боян" під дириґентурою проф. І. Недільського, фортепіянове сольо Лесі Вахнянин, реферат про Ольгу Басараб, виголошений мґр. Марією Калиною, сольоспів Алли Давиденко, драма Л. Українки „Грішниця" в постанові Л. Гладчука та у виконанні Вікторії Періг, Світляни Вожаківської і Марії Верес, деклямації д-р Галини Лащенко та групи пластунок, реферат про Ольгу Басараб, як символ жінки-героїні, виголосила Ірина Повзанюк, сольоспів п-ні М. Кокольської-Кобрин та інсценізації Оксани Лемехи „Фраґмент з тюрми" у постанові Дарії Бойдуник та у виконанні Оксани Луцької, Ольги Сущик і Володимира Баландюка. На фортепіяні акомпаніювали Є. Чапельська, проф. С. Вожаківський і Т. Ливецький. Приявних на Академії коло 700 осіб.

Останній корабель ІРО зі скитальцями в ЗДА

Ню Йорк. — У суботу, 9. лютого, Міжнародня Організація Втікачів, тідома під скороченою назвою ІРО (від перших букв англійської назви: Інтернешенел Ріфюджі Орґанізейшен") закінчила свою працю переселення европейських скитальників до Злучених Держав. У суботу прибув до Ню Йорку корабель „Дженерал В. Дж. Гаан" з 1,272 скитальцями. Останній транспорт доповнив число 316,000 всіх втікачів, перевезених ІРО'м до Злучених Держав від початку свого заснування 30. жовтня 1948 р. У цілому світі ІРО примістило мільйон осіб, що опинилися на скитальщині в Европі, в більшій частині як втікачі з-під совєтського режиму.

АЛІЯНТИ В КОРЕЇ ПРОТИ ОБГОВОРЮВАННЯ СПРАВ ВСІЄЇ АЗІЇ

Токіо. — Аліянтська делеґація на переговорах в Панмунджом в справі перемир'я в Кореї відкинула вчора комуністичну рекомендацію, щоби в пропонованих політичних розмовах в Кореї, які мали б відбутися впродовж 90 дн. по підписанні перемир'я обговорювано теж інші азійські проблеми. Погоджуючись принципово на комуністичну пропозицію щодо самих політичних розмов після перемир'я, аліянтські представники вважають, що військові делеґації не можуть встрявати в поза-корейські справи та рекомендувати урядам точний порядок майбутніх переговорів. Адмірал Чарлз Тирнер Джой, голова аліянтської делеґації, дав комуністам до зрозуміння на вчорашній пленарній сесії обох делеґацій, що аліянти погодяться на участь в такій конференції тільки тих урядів, що формально беруть участь у корейській війні. Тому, що китайські комуністи все ще обстоюють, що в Кореї боряться тільки їх „добровольці", комуно-китайський уряд, тим самим, не мав би права до участи в нарадах. Ці справи видвигнено на пленарній сесії мирових військових делеґацій, на якій обговорювано остаточню точку в їхньому порядку нарад, а саме, їхні рекомендації урядам воюючих країн щодо передумов і умов тривкого замирення в Кореї. Комуністи перші видвигнули свої пропозиції, формулуючи їх в той спосіб, щоб могти видвигнути на майбутніх нарадах теж справу Формози та дипломатичного визнання Заходом комуністичних урядів Китаю і Північної Кореї. Аліянти, розглянувши комуністичні пропозиції, видвигнули власні і тепер на цю тему відбуваються наради на пленарних сесіях обох делеґацій.

Грецькі і турецькі війська будуть включені в аліянтські сили

Лісбон. — Постійна Група Ради Північно-Атлантійського Пакту, яка підготовляє тепер порядок нарад та низку рекомендацій для конференції самої Ради, яка має початися наступного тижня в столиці Портуґалії, приняла вчора французьку пропозицію, щоб війська нових членів Атлантійського Пакту, Греції і Туреччини, були включені в спільні аліянтські збройні сили, очолювані генералом Айзенгавером, та були підпорядковані командантові аліянтських сил в Південній Европі, адміралові Робертові Карні. Сухопутні і морські збройні сили цих нивих членів Атлантійського Пакту матимуть своїх власних командантів в спільному командуванні, а їхні фльоти будуть „тимчасово" підпорядковані спільному командантові. Кінцеве вирішення цеї справи належатиме Раді Атлантійського Пакту. Підготовча Група рівночасно ухвалила рекомендацію для спорудження понад 20 нових аеродромів у французькій Північній Африці.

Недомагання аліянтської авіяції в Европі

Бонн, Немеччина. — В аліянтських і німецьких колах звертають увагу на загрозливе недомагання аліянтської авіяції в Европі, яка ані кільксно ані якісно не дорівнює совєтським повітряним збройним силам. Впродовж минулого року аліянти серйозно збільшили свої сухопутні сили, доказом чого може послужити факт, що пропорція збільшення аліянтської авіяції далеко не відповідає цьому *збільшенню сухопутніх сил,* що могло б, на випадок війни, створити серйозну кризу для аліянтського командування. Совєти тепер почали масову продукцію наймодерніших боєвих літаків і заступають ними старі моделі. Аліянти мають кращі літаки, але їх не продукують, задержуючи в службі старші типи літаків, які не дорівнюють совєтським.

Папа закликає до „Повороту до Христа"

Рим. — Папа Пій XII., промовляючи через радіо до християн світу напередодні 94-ої річниці появлення Пречистої Діви Марії в Люрді у Франції, закликав світ до „повороту до Ісуса Христа, до Церкви та християнського способу життя", добачуючи в цьому єдину можливість рятунку світу від заглади, на шлях якої він вступив. У ватиканських колах вияснюють, що цим своїм виступом Папа започаткував „похід за поворот до Христа", що має оформитися в новий могутній рух у цілому світі. Започатковуючи цей рух, Папа звернув увагу на „небезпеку, далеко більше поширену і більше, ніж пошесті та природні катаклізми" — маючи при цьому на увазі безбожницький комунізм та загальний занепад християнської моралі.

● **Секретар стейту Дін Ачесон забезпечив собі від конґресових провідників схвалення програми своєї політики, з якою їде до Европи з нагоди похоронів англійського короля. Він буде наперед мати побачення з деякими міністрами в Лондоні а 20 лютого, — на конференції Ради Північно-Атлантійського Пакту в Лісбоні, в Портуґалії.**

НА ЕКРАНІ ПОДІЙ

● Уряд Злучених Держав серйозно занепокосний розвитком французько-німецьких суперечностей. „Вибух" наступив власне тоді, як Америка та її союзники були готові включити Західну Німеччину в свою систему західно-европейської оборони на підставі плянованого ними „мирового контракту". Проте, вже від деякого часу були познаки, що німецький і французький народи не приготовані ще на те, щоби розвиток подій приняти з такою швидкістю, як він відбувався під натиском канцлера Аденауера та французького уряду. Оба народи приняли Плян Шумана, вони теж поставилися позитивно до твореної в рямках Атлантійського Пакту спільної европейської армії, перед кінцевим оформленням якої французи загострили справу Саарщини, надавши своєму високому комісареві в цій провінції ранґу амбасадора. Саарщина, порядком окупації, була включена у французьке господарство, але це мало тимчасовий характер і кінцеву долю тої провінції мав вирішити щойно мировий договір. Німці закидають тепер французам, що вони намагаються ставити інших союзників і самих німців перед доконані факти і в той спосіб перерішити справу Саарщини. Все це причинилося до розбурхання німецького націоналізму і поважно захитало становищем канцлера Аденауера навіть в його власній партії і він намагається тепер це становище рятувати, достосовуючи свою політику до розбурханих пристрастей. Америка перестерігала Францію вже раніше перед будь-якими нерозважними кроками. Тепер американський уряд побоюється, що Франція своєю дальшою непоступчивістю та нерозважністю могла б знищити приготований з таким трудом плян західно-европейської оборони. Найближча конференція Північно-Атлантійської Ради намагатиметься відвернути цю небезпеку. Рівночасно конґресовий комітет закордонних справ перестеріг теж Німеччину, щоб вона „перестала лицитуватись" та негайно погодилась на свій вклад в оборону.

● Еспанський військовий трибунал в Барсельоні засудив на кару смерти 11 „екстермістів", покаравши рівночасно 5 інших в'язницею до 30 років. Між засудженими на в'язницю є дві жінки. В повідомленні не спрецизовано ближче провин, за які покарано цих „екстермістів".

● Японська преса повідомляє, що Злучені Держави в своїх переговорах з Японією в справі спільної оборони намагатимуться дістати від японського уряду право на встановлення 18 авіяційних і 9 морських баз на японській території після того, як мировий договір з Японією увійде в силу. Тим часом, совєтський представник в Токіо робить дальші заходи, щоб намовити японський уряд до торговельних стосунків з Совєтами.

● Арґентінська поліція продовжує облави на колишніх політиків і військових старшин, виправдуючи це розкриттям нез'ясованої ближче „змови" проти президента Перона. Тим часом з в'язниці звільнено заарештованих ще минулого серпня 34 соціялістів.

ПОНАД 70 ВБИТИХ У ВИБОРАХ В ІРАНІ

Тегеран. — У вільних виборах в Ірані досі було вже понад 70 осіб вбитих і кількасот поранених, з цього 50 осіб вбитих і коло 200 поранених тільки в одному випадку минулої суботи. Кривавий випадок трапився під час „голосування" войовничого гірського племени в провінції Загідан-Заболь в східному Ірані. Ватажкові племени і його воїнам не подобався встановлений спосіб голосування і вони, вживаючи ножів і мечів, насамперед відрізали голову місцевому губернаторові і тоді почалася взаємна різанина між прихильниками ватажків двох племен, що „кандидували". Уряд негайно проголосив в провінції виїмкове положення, але там він має замало війська, щоб могти привернути лад. В урядовому повідомленні сказано, що там „обезголовлено" ножами не тільки губернатора, але й шефа поліції, як теж інспектора виборів та двох членів виборчої ради і „багатьох інших". При цій нагоді спалено кілька будинків та наароблено іншої шкоди. Ближчих причин і обставин цеї різні не вияснено. Сказано тільки, що коли „виборців" одного войовничого племени „випрошувано" з виборчого льокалю, вони повитягали ножі та повідрізували голови тим, що їх випрошували.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.
За кожну зміну адреси платиться 10 центів
За оголошення редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПАМ'ЯТІ „ПРАВЕДНИКА"

Линколн був великим уже в очах сучасників. Але чим далі віддалюємося від дня смерти Линколна, він стає куди більшою постаттю, і то не тільки в Америці, але й в світі.

За життя Линколна з душі любили, але й з душі ненавиділи в цій країні. Він же ж повів брата проти брата, Північ проти Півдня, а Громадянська Війна була затяжка, кривава і нищівна. Тому не диво, що Південь не міг її довго забути та що ім'я Линколна було там довго прямо зненавиджене. Сьогодні інакші обставини теж і на Півдні. Також і там вшановують пам'ять Линколна не тільки бувші „чорні раби", чи „республіканці", що вважають його „своїм", але не виявляють ненависти до нього навіть і ті, що ще й сьогодні придержуються старих звичок і вірять у „вищість білої раси". Ті останні вправді не ставлять на Півдні пам'ятників Линколнові, але вже набирають переконання, що коли б „Праведний Абрагам" — як його на Півночі називали — не був скінчив в 1865 році трагічною смертю і прожив довше, то певно був би гоїв рани Півдня і був би його великим приятелем.

З цього боку особа Линколна є доброю наукою для тих, що не хочуть розуміти, що того роду „гоєння ран" у нації, триває нераз дуже довго. Незважаючи на „рани" все, що справді велике й благородне, в нації не пропадає. Тільки впродовж часу часто блідне те, що сьогодні видається нам великим, чи навіть історичним та що ми хотіли б уже нині за всяку ціну увіковічнити. Справжню велич зуб часу не з'їдає! Таке можемо завважити теж і на різних постаттях з американського минулого. Знов сучасне може бути прикладом цього, як деякі чинники намагаються всіми засобами підняти до висот Вашинґтона та Линколна, наприклад, Френклина Д. Рузвелта, неначе лякаючись, що будучі покоління могли б інакше оцінити його діяльність.

Линколн видержав осуд сучасного й минулого і став великим в Америці й в цілому світі за свої волелюбні та соціяльні ідеї, які він оформлював, проголошував і здійснював у межах можливостей тодішнього часу. Розуміти Линколна та йти його слідами, значить не тільки проголошувати благородні засади про новий і справедливий лад, в Америці й світі, але їх одночасно й здійснювати в дусі цього „Праведника", хоча б це мало коштувати великих жертв крови і майна. Сьогодні маємо до діла з найбільшим варварством, невільництвом та терором, яких досі світ не знав та які вже стали загрожувати навіть й Америці. Що сказав би на це Линколн, коли б жив? Яку повів би акцію проти цього автор найкраще виявленого словами і ділами духа демократії, себто ладу, в якому нарід і панує і править? Це є питання, яке повинно стояти сьогодні перед тими політиками, що влаштовують з нагоди уродин Линколна святочні сходини та вечорі, зараховуючи себе і свою партію до справжніх послідовників „Великого Визвольника" і суспільного реформатора.

Линколн був великим ще й з цього боку, що мав у міністерськім кабінеті сильних людей. Як він їх добирав, йому звертали увагу, що ті сильні люди „його з'їдять". На те Линколн відповів: „Ні, вони заїдять один одного". Без тих сильних людей, цивільних і військових, не був би Линколн переміг у війні й не був би мав можливости стати такою постаттю, якою він навіки залишиться в історії Америки. Через Линколна може світ сьогодні пізнавати і розуміти кращу частину Америки, не матеріялістичну, а волелюбну і поступову; спосібну до найвищих жертв за великі ідеї; скромну і релігійну, що має відвагу публічно визнавати свої гріхи і просити в Бога за них прощення, як це зробив Линколн у своїй славній „Проклямації" з 30 квітня 1863 року, в якій заявив, що це „обов'язок нації, як і людини" в покорі визнати свої гріхи і промахи та просити прощення в Бога, коли хочемо, щоб Він допоміг відвернути нещастя, що спало на націю.

НАРОД ХОЧЕ БОГА

„Голос Америки" в своїх різдвяно-святочних українських радіопрограмах передав цього року в Україну послання двох українських владик: католицького єпископа, Преосв. Сенишина і православного митрополита, Преосв. Іларіона. З одержаних з цього приводу інформацій виходить, що українці по цей і по той бік океану приняли передачу цих послань з помітним задоволенням. Народ, значить, наиправду хоче Бога.

Можна собі тільки уявити, яке враження зробили різдвяні радіопередачі „Голосу Америки" в Україні ,якщо їх там почули. Українські колядки і головно послання владик і палкі привіти від представників американсько - українського громадянства були вже не тільки звичайною „казенщиною" державного департаменту, виголошеною українською мовою, але в них вже був справді шматок української душі і українського серця.

Окреме враження мусіли зробити послання українських владик. В Україні митрополитів Липківського і Шептицького, над руїнами українських святинь, над могилами українських мучеників, понеслось з етеру вільне, жадним сатрапом не скуте і не накинене Слово Боже.

Значення цього факту не можна недоцінювати. Людина в найтяжчих хвилинах свого життя, в найбільших терпіннях і в самій хвилині смерти знаходить ще найбільше злагіднення і спокій власне в зверненні до Бога. Жадні і навіть найбільші жорстокості та переслідування не змогли вирвати Бога з народної душі в Україні. Навпаки, як колись з перших християнських часах, народ в своєму горю та в переслідуваннях ще більше звертається до Бога, як єдиного свого рятунку. Кремль, не маючи сили знищити віри в Бога та релігії серед народу, пішов на хитрощі та почав зловживати Божим словом, намагаючись перетворити його в знаряддя своєї терористичної влади. Справжніх священників та цілу церковну єрархію знищено, ставляючи на їх місце звичайних аґентів та заставляючи їх богохулити молитвою „Отче наш, що єси в Москві...". Справжня українська церква пішла в підпілля і разом з героїчними повстанцями з УПА Словом Божим і мечем бореться за волю України та її народу.

Церква у вільних країнах стала тепер головним предметом большевицьких напастей. Церква і релігія є головними ворогами безбожницького большевизму. Церква і релігія без сумніву відіграють одну з найважливіших роль в майбутньому визволенні поневолених Москвою народів. Тому треба тільки привітати рішення державного департаменту, щоби в призначені для під-совєтських народів радіопрограми включити теж Слово Боже. Треба теж висловити надію, що „Голос Америки" в цьому відношенні не обмежиться до великих рокових свят, але включатиме релігійні радіоавдиції частіше в свої програми для підсовєтських народів, які прагнуть слова Божого так само гаряче як і волі.

СКІЛЬКИ РОСІЯН?

Співвідношення кількости росіян до неросійського населення СРСР за останній час набрало певного політичного значення. Користуючись совєтською статистикою, російська еміграція намагається переконати „зовнішній світ", що СССР складається з переважної кількости росіян з невеликим додатком „сепаратистов". З цього твердження випливає логічний висновок: майбутній окупант-визволитель мусить орієнтуватись на росіян. Як відомо з ленінсько-сталінською практикою в національній політиці повністю солідаризується російська еміграція. Ось типовий її погляд:

„...Самий погляд на дані перепису 1929 року і співпоставлення їх з даними 1933 року показує, що в Росії (тобто в СССР, — ред.) проходить процес глибоких змін в національному складі. Як ніколи за всю історію Росії виробляється єдина нація, єдиний нарід. Ця єдність народу витворюється як в результаті великої перебудови психології народів під впливом мас російського населення на окраїни, в зв'язку з їх промисловим розвитком, і переселення з окраїн в глибину Росії". (З протестаційного меморандуму російського союзу С. Мельгунова до Американського к о м і т е т у для звільнення народів Росії).

Розкриваючи дужки, треба сказати, що „велика перебудова психології народів під впливом різних факторів" це — русифікаційний терор Москви, знищення з лиця землі окремих малих народів, нищення національних культур неросійських народів і обмеження її до національних кордонів, так, що після виселення, напр. литовців, естонців з своїх соціялістичних республік в „глибину Росії" вони вже там позбавляються будь якої можливості плекати рідну культуру.

Коли не рахувати експромтно-регіональних переписів, то за час існування совєтської влади відбулися два всесоюзні переписи населення: 17 грудня 1926 року і 17 січня 1939 року. Статистика в СССР це не звичайна статистика, а статистика з марксистсько-ленінських позицій. Це багато значить. Тому багато значать політичні обставини в час, коли відбувався перепис. А ці політичні обставини були в 1936 році кардинально відмінні від політичних обставин 1939 р.

Виїхавши на демагогічному запевненні рівноправности народів на праві їх творити власне державне і культурне життя, большевики в перших роках існування совєтської влади були безсильні зброєю чи якими іншими способами загальмувати національний розвиток національних республік. Навіть в офіційних постановах партії й уряду була додержана задовольняюча неросійські народи постава в національному питанні. Перепис населення 1926 року відбувався під знаком національного відродження неросійських народів. Національна проблема стояла гостро і безкомпромісово. В кожній республіці існували райони національних меншин. Виходили журнали „Жізнь національностей" і „Марксизм і національності", які у всесоюзному маштабі ставили проблему національного розвитку кожного, навіть найдрібнішого народу. Сам факт існування до 1923 року Народного комісаріяту по справах національностей привчав населення до відмежування і виділення окремих націй в ясно викристалізувані одиниці. Перепис населення 1926 року виказав, що в цілому Союзі є 42,5% росіян, при чому в европейській частині їх було лише 34,3%. До речі й клясики марксизму - ленінізму в своїх працях дотримувались цього числа. Наприклад, в 1916 році Ленін писав: „Ніде в світі нема такого поневолення більшости населення країни ,як в Росії: великороси складають лише 43% населення, тобто менше половини а всі останні безправні, як чужородці. З 170 млн. населення Росі біля 100 млн. поневолені і безправні. (Ленін, том XVIII).

Пропорція 70 млн. росіян до 100 млн. неросійського населення була загальновизнаною аж до часу перепису 1939 року. Цей другий перепис відбувався у кардинально відмінних політичних умовах від умов першого перепису. Поступово закріплюючи свою владу, винищуючи національні кадри в неросійських республіках, в цей час Москва взяла русифікаційний курс в своїй національній політиці. Другий всесоюзний перепис відбувався двічі; наслідки першого перепису не задовольнили совєтський уряд і він зарядив поновний перепис 17 січня 1939 року. На підставі цього перепису кількість росіян підскочила з 70 млн. до 99 млн. або 58,41% до в с ь о г о населення СССР.

Статистичні довідники в СССР бідні, неповні і тенденційні. Появившись на світ, вони за деякий час визнаються ворожими і зникають з обігу. Зовсім зникли з обігу і матеріяли про перепис населення 1926 і 1939 рр. Нові довідники старанно оминають національний склад населення СССР, наголошуючи увагу на соціяльні проблеми. В цих довідниках подано цифри професій, віку населення, безрідних дітей, смертности населення, кількість інвалідів, покриток, дані про торгівлю, армію, виробництво товарів широкого вжитку. Порівнюються соціяльні умови населення СССР з населенням „к а п і т а лістичних" країн, при чому совєтське населення, звичайно, багате. Тому совєтські довідники не мають ніякого значення. Лише обережно користуючись їхніми даними, беручи до уваги соціяльні й політичні процеси, можна з більшою чи меншою точністю визначати певні процеси в національному складі СССР.

Однією з характерних ознак Москви за останні десятиліття є тенденція „п р и к а рманювання" для росіян неросійських народів. В СССР виробилась ціла категорія „нічеїх людей", або на совєтському жаргоні, творення нового типу „совєтського человєка". Наведемо лише такий приклад: за переписом 1926 року в районах, що відійшли до РСФР, була така кількість українців: Грайворонський повіт (на Курщині) мав 184,-689 українців або 55,5%, Валуйський повіт (Вороніжчина) 155,-173 українців або 53,3%; Богучарський повіт (Вороніжчина) 239,424 укр. або 72%; Рошанський повіт (Вороніжчина) 292,274 укр. або 89,5%; Донецька округа (Північний Кавказ) 206,520 укр. або 55,1%; Таганрозька округа 191,177 укр. або 71,4%, Острозький повіт (Вороніжчина) 217,-360 укр. або 51%; Кубанська округа 915,450 укр. або 61,5%. Тепер цих українців поза межами УССР ви вже не найдете в жадному совєтському довідникові: їх собі „прикарманили" росіяни. В кожному кутку СССР є гнізда з українським населенням, які живуть своїм замкненим життям, зберігаючи національні ознаки.

За роки 1939—1940 шляхом „визволення" західних районів України і Білоруси, Басарабії, Північної Буковини, Прибалтійських держав, приєднання за мирним договором 12 березня 1940 р. частини фінляндської території населення СССР збільшилось на 23 млн. Це населення неросійське, так, що відсоток російського населення зменшився.

Також росіяни „прикарманили" 7 млн. населення козацьких земель. Козаки остаточно сформулувалися як окремішній нарід. За офіційною совєтською статистикою вони збільшують відсоток російського населення.

Окреме місце займає Сибір. В великій розвідці „Національна політика в Сибірі" („Северния запіскі" 1916 рік) Дм. Ілімський намалював страшну картину русифікаційної політики Росії, коли в наслідок цієї політики зникали з лиця землі цілі народи, так як сьогодні зникають інгуші, калмики, татари. Прозірливий автор бачив згубні наслідки цієї політики і закінчив свої твердження думкою, що „не скоро забуде Сибір нанесені йому рани". Сибірські простори, це так само як і Кавказ, Україна, є звичайною колонією Росії.

Після п о в а л е н н я совєтської влади проблема Сибіру набере зовсім нового обороту. Сибір відділений від корінної Росії суцільною стіною компактно заселених неросійських народів. Територія Сибіру мусить бути взята під мандат ОН або іншої міжнародної організації, яка перетворить цей простір в азійську Америку. Це не легко буде зробити, переселивши сюди частину японців, які, як це зробили англо-саксьні народи на території теперішніх ЗДА, нададуть нового ритму і обличчя цьому просторові. Ті, ще недобиті Росією племена і народи, своїм азійським характером ближчі до японців і в складі майбутньої азійської Америки, ч. 2 зможуть повністю задовольняти свої національні вимоги.

На другий день після повалення совєтського уряду безглузда русифікаційна політика зміниться на дерусифікаційну. „Нічиї люди", продукт русифікаційно-совєтської продукції, ці „Івани не помнящіє родства" не будуть вмирати за історичну Росію. „Нічиї люди" продуковані переважно з малописьменної робітничої, вірніше заробітничанської маси, вони мають лише соціяльне розуміння життя і на них росіяни не можуть розраховувати. Проваджена століттями безглузда русифікаційна політика привела лише до того, що навіть вже й далекі від політики українські селяни поробились безкомпромісовими націоналістами. Варто лише неросіянинові вирватись з СССР на вільний світ, як він неминуче стає „сепаратистом". Коли в нових дійсно вільних умовах відбудуться нові переписи населення, вони росіянам не дадуть і 40%, а в европейській частині то менше.

В „Великій совєтській енциклопедії" (Москва, 1947, ст. 59) написано: „Царський уряд жорстоко поневолював багаточисленні народи, що жили на території російської імперії, знищував всякі елементи їх державности, придушував розвиток їхніх національних культур і прагнув їх русифікувати. Тільки в умовах радянського соціялістичного ладу, в результаті послідовного проведення ленінсько-сталінської національної політики, ці народи дістали можливість творити свою державність і розвивати свою культуру: — соціялістичну змістом і національну формою".

Прийде час, що неросійські народи скорегують в свою користь і другу половину цього твердження. (ЛЛ)

АБРАГАМ ЛИНКОЛН

Частину всього того, що Абрагам Линколн зробив для Америки та її людности за час свойого життя та діяльности, найлегше можна знайти в його власних словах. Більше ніж будь-який інший президент, Линколн мав здібність висловлювати виразно й просто великі ідеї та великі принципи. І відтоді вислови з його промов і писань увійшли в мову багатьох американців. Приміром, „влада народу, з народом і для народу", „остання найкраща надія світу", „із злобою не досягнеш нічого, з добром — усього".

Значення, що його Линколн вклав у ці незабутні слова таке незмірно велике, як і їх місце в історії демократичного проґресу Америки.

Ось один відомий вислів, дуже часто повторюваний у зв'язку з теперішньою світовою ситуацією: „І вірю, що уряд не може терпіти постійно такого стану, що половина людности — раби, а друга половина — вільна". Це була відома промова, що її виголосив Линколн 1858 року підчас невдалої кампанії в зв'язку з виборами до американського сенату. Це була частина його обґрунтованого протесту проти акту Конґресу, яким фактично відкривалось західню територію для рабства, тоді як перед тим там рабства не було.

Линколн доводив, що жадна людина не має права володіти іншою людиною; що рабство — це ганьба і його конче треба ліквідувати. Але, зростаючи, як політична фіґура, він концентрував свою боротьбу не проти інституту рабства, тоді дозволеного законом, а проти його поширення на території, що допіру відкривались для поселення.

Обраний на президента Злучених Держав 1861 року, коли нависла була загроза громадянської війни, він найперше дбав, щоб врятувати Союз; він казав, що рабство — це другорядна справа. Проте, у завдання зберегти Союз входить завдання запроваджувати демократичний спосіб життя, а це найперше виключало рабство. Линколн почав виливати на папір свої міркування з приводу цього.

Як захід, відповідний саме підчас війни, він видав спершу Еманципаційну проклямацію. У цьому історичному документі він оголосив, що всі люди, які перебувають у стані рабства в стейтах, що ще не підкорились союзові Злучених Держав, будуть від 1-го січня 1863 року — „від цього дня й назавжди вільні". Він повторив ці самі слова в формальній проклямації скасування рабства, як морального висліду Громадянської Війни.

В одному із своїх річних звернень до Конґресу Линколн писав: „Справа звільнення рабів — це справа нашої власної свободи й чести". У цьому самому зверненні він ужив другого, часто згадуваного, вислову: „остання найкраща надія світу'.

Під найкращою надією світу Линколн розумів нашу країну. Американці добре знають, що цими словами починається Гетесбурзьке звернення, а що словами: „влада народу, з народом, для народу" воно закінчується. Це звернення — одне з найклясичніших і одночасно висловлене найпростішими словами окреслення значення демократії — було 1863 року, коли воєнне щастя, нарешті, повернулось на користь Півночі; тоді Линколн сказав: „Слава Богові, нація матиме нове народження Свободи".

У березні 1865-то року, себто перед досягненням перемоги, він удруге звернувся до Конґресу із зворушливими словами, висловлюючи надію, що в країні знову запанує гуманність, знищена довгою і страшною громадянською війною. „Злобою нічого не досягнеш, а добром — усього", сказав він, кінчаючи свою промову, — „з твердою вірою в справедливість, як Бог дає нам бачити справедливість, закінчімо розпочату справу і залікуймо рани, що їх зазнала наша нація'.

Але куля вбивці звалила його раніше, аніж він зміг перевести в життя свої ідеї. Його наступники склали з Півднем жорстокий і мстивий мир. Линколнові гуманітарні наміри вмерли разом із ним, — але його ідеї не вмерли, бо вони були виразом демократії, в яку вірить більшість американців, і якої вони прагнуть, — демократії, в яку люди в цілому світі хочуть вірити. Коли ми поглянемо на сучасну кризу, то побачимо, що слова Линколна мають таке саме велике значення тепер, як і тоді, коли він їх виголошував. („Common Council").

Михайло Савчин.

В РОСІЙСЬКОМУ ПОЛОНІ

(Спогад УСС).

4)

Окрім запасного коша 172-го полку в Царицині були ще три інші запасні коші з етнографічної російської території, та їхні вояки пограбували свої багаті магазини і пішли додому. Наші ж магазини були нерушені. Салдати не грабували і не втікали додому, а ще з дня-на-день їхнє число побільшувалося. І саме на це звернули увагу большевики. (Царицин був тоді другим большевицьким центром по Москві). Одного дня, від большевицького комітету, прийшла до нас делеґація в складі двох людей: полковника (колишнього кухара) і його ад'ютанта, та заявили, що маємо опустити полк і виїхати додому. Коли ж усі ми спротивилися тому, вони погрозили, що мають гармати і кулемети. Не було іншого виходу, тимбільше, що старшини цього полку з полк. Адамсом вже не з'являлися і мабуть вивтікали. В тому часі йшла гостра кампанія проти старшин. Їх всюди винищували, тому вони втікали в Україну, де під керівництвом Центральної Ради був лад і особиста забезпека кожної людини. Як знаємо, ті москалі-старшини, що їх Україна захистила, чорно їй потім відплатилися, розсаджуючи її знутра, а навіть організуючи протижидівські погроми. (Аякже! Пане д-р Бикл! — примітка складача).

На другий день, після візити большевиків у нас, кожний з нас одержав звільнення з війська, по три рублі на дорогу, безплатний квиток та кожний міг забрати собі з магазину, що хотів і скільки хотів. — Так ми по двох тижнях служби в полку з різними пригодами, виїхали в Україну. Їхали в вагоні вантажного поїзду цілий тиждень, поки не добрили до кордонів України. І тут стрінули ми перші большевицькі банди, що сунули на нашу землю. На одній станції присівся до нас старший віком мужчина. В його поведінці слідний був неспокій і схвилювання. Він пізнав в нас галичан, тому в розмові був щиріший. Представився нам — як полковник Удовиченко. — Відділи його розбиті, і він сам продістався до реґулярної української армії, що ще боронила Київа. — Переїжджаючи територію України нам нераз важко було зорієнтуватися, хто в даному повіті панує: московські большевики, чи українці. Тому ми прагнули передовсім зв'язатися з головними нашими військовими частинами. — Тимчасом, на одній станції на шляху Полтава-Київ, большевики забрали паровіз і відправили в невідомому напрямку, а до нас причепилася група большевиків. Мабуть тому, що ми хором співали досить провокаційну пісню: „Круті Ґавріло"... — Ця пісня відносилася до машиніста, що часто приставав, бо бракувало палива: вугілля і дерева. Та ми, як салдати, що верталися з кавказького фронту", почали пекольну авантуру. До нас приєдналися сотки інших салдатів, пішли до завідуючого станції і хоч він грозив нам кулеметом, то за пів години паровіз був. — Нас відправили вже не на Київ, а на Черкаси.

Пізним вечором ми прибули до Білої Церкви. Тут довідалися, що в місті діє ще команда українського полку. Ми пішли до міста, відшукали команду полку, що містилася в палаті якогось магната поляка. З вигляду меткий полковник прийняв нас прихильно, та коли довідався, що ми галичани, та ще інженери, студенти, учителі і т. д., зрадів дуже. Скоро ми поклалися спати, бо втома і невиспані ночі валили нас з ніг. Та не спали ми й години, як сам полковник власноручно стягав нас за ноги. „Вставайте! Большевики на передмістю!" — „А де ж козаки? — питаємо. — „Ах, бачите, вони всі сплять по домах, а тут вже треба людей!". — Ми взяли кріси і пішли вулицями зовсім не знаного нам міста. На передмістю ми відкрили не большевиків, а таки наших хлопців-гайдамаків, може з сотню кінноти. На другий день ми мусіли податися на захід.

Майже всі УСС-си тої групи включилися потім в ряди корпусу СС-ів Е. Коновальця.

Одна група старшин, з Кучабським і Пасікою, виїхала з Царицина на один тиждень скоріше. Тоді в характері інспекційного, в уніформі прапорщика, я мав допильнувати на станції, щоб всі поїхали. Коли я зайшов на двірець, побачив таку картину: усі наші друзі сиділи на долівці разом з іншими салдатами і поводилися як звичайні неграмотні московські Ваньки, тільки менше говорили, а більше слухали... Клопіт мав Р. Колтунюк. На свою досить велику голову, не міг підшукати шапки, тому взяв, яку попало, розрізав ножем і так вложив на голову. Цікаві салдати питали: „Федя! (— так себе представив) — чому в тебе така шапка?" — А. Р. Колтунюк відповідав: — „Єрунда"... В. Кучабський стояв самітно під вікном і лузав насіння, кидаючи його в рот так, як це робили москалі. Та біда, що ні одне зерно не попадало в рот, але неслухняне летіло поза голову. Тоді він сердився і бурмотів під носом: „До чорта рогатого!..." Прощаючись зі мною, він тихо сказав: „Коли б хотіли мене провірити, то єдиним доказом, що я не „здєшний", було б саме те, що не вмію потрапити насінням в рот. З усім іншим я дав би собі раду". — Коли всі вже сіли до поїзду і він зашипів і рушив, я почув кілька голосів: „До побачення в Києві!..."

Згадуючи те все, що діялося тоді — треба підкреслити, що УСС-и пройшли виїмково корисну з національного і державницького боку школу, якою й був саме леґіон УУС-ів. І де тільки зла, чи добра, доля їх не кидала, всюди вміли себе відшукати і братися за якусь корисну для свого народу працю. Така військова формація правдоподібно вже не повториться. Тут було найглибше єднання молодих душ, там гартувався стійкий характер УСС-са, гартувалася єдино-правильна самостійницька думка. Під проводом визначних індивідуальностей, що служили при УСС-ах, в серцях стрілецької громади виростали шляхетні пориви до високих ідеалів. В численних боях гартувався новітній український вояк, мужнів у відданості, любові і посвяті, аж до жертви крови і життя для одної великої ІДЕІ.

(Закінчення)

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(Нотатки з совєтської преси)

„ПЕРЕЯСЛАВСЬКА РАДА"

Лавреат сталінської премії Натан Рибак, з походження жид, який пише замовлені „історичні" романи українською мовою, закінчив другий том роману „Переяславська рада" про роки 1654-60 в Україні. Як подає „Р. У." з 26. 12. мин. року, „у книзі висвітлюється спільна боротьба російського, українського та білоруського народів проти іноземних агресорів за свою волю і незалежність, спроби Ватикану, Швеції, Туреччини, Польщі та інших країн перешкодити об'єднанню українського народу з російським, спроби, які зазнали повної поразки". Газета надрукувала уривок роману, і з нього ми довідуємося, що генеральний писар козаків при гетьмані Хмельницькім, Іван Виговський, це — висловлюючись московським жаргоном — мерзенний запроданець іноземного капіталу, агент короля Адольфа Густава, який передає всі таємниці гетьманського двору в Суботові, а Хмельницький — український патріот, бо, підписавши договір у Переяславі, вірно служить московському цареві.

„УСОБЛЕННЯ НЕРОЗРИВНОЇ ЄДНОСТИ"

До 30-річчя з дня смерти В. Г. Короленка в „Р. У." 26. 12. 1951 вміщена коротка ювілейна стаття з переліком усіх заслуг супротив народу цього „справжнього демократа і гуманіста", „полум'яного патріота батьківщини", „прогресивного письменника". По короткій цитаті з „Правди" з 1913 р. і зазнačції, що „Короленко був гідним продовжувачем справи В. Г. Бєлінського", газета пише: „Гаряче любив Короленко Україну. Тут він народився і провів значну частину життя, тут він і помер. Великий російський письменник, життя і творчість якого були тісно зв'язані з Україною, являв живе усоблення братерської єдности російського і українського народів, російської і української демократичної культури..."

ОРДЕНОНОСЦІ

26. 12. 1951., як подає „Р. У." з 27. 12. 1951., у Львові відбулися „Загальноміські збори працівників мистецтва". На зборах „у зв'язку з декадою української літератури і мистецтва в Москві" Президія Верховної Ради, як депутат верховного союза СССР, „вручив урядові нагороди великій групі мистців Львова". Ордени Леніна одержали „народні артисти" П. В. Романицький та В. А. Колишко-Любар, ордени трудового червоного прапора — „народні артисти" Д. О. Дударєв та В. А. Данченко. Разом різних орденів і медалів видано 87-мом „працівникам мистецтва Львова".

29. 12. м. р. окремо від того ордену трудового червоного прапора і грамоту президії верховного совєта УССР „про присвоєння почесного звання заслуженого діяча мистецтв УССР" одержала художниця Т. Н. Яблонська, нагороджена за видатні заслуги в розвитку українського совєтського мистецтва".

СОЛОДКЕ ЖИТТЯ

Комуністичні головарі з Києва — Л. Мельников, Д. Коротченко, Н. Кальченко та С. Кудря — на ім'я „дорогого Йосифа Віссаріоновича" надіслали листа, в якому сповістили, що „в Україні „державний плян заготівель цукрових буряків виконано на 111,8%, здано цукровим заводам на 23,2 міл. цент. буряків більше, ніж у минулому році, і на 36,2 міл. цент. більше, ніж у 1940 році... Добрий урожай і висока цукровість вирощених у цьому році цукрових буряків дали можливість цукровій промисловості на 25. листопада виробити цукру на 5,5 міл. пудів більше, ніж на ту дату торік, а всього буде вироблено цукру на 21 міл. пудів більше проти минулого року". Найкращий врожай буряків дала Чернівецька область.

ЗНАХІДКИ

Експедиція Одеського археологічного музею біля станції Слобідка, одеської залізниці, придбала цінні археологічні знахідки — старовинні вироби з глини, рога та кременя.

ПРОТИ НАЦІОНАЛІЗМУ

В усіх обласних центрах партії в Україні відбулися пленуми обкомів. На пленумах, як найважливішу точку, обговорювано вказівки „Правди" про необхідність посилити боротьбу проти буржуазного націоналізму. Це питання зокрема гостро стояло в західних областях та в Закарпатській. На пленумі в Ужгороді, прикладом, „виступаючі вказували, що обком не вів достатньої боротьби з проявами ідеології українського буржуазного націоналізму" на Закарпатті. На пленумі у Львові вимагалося читати більше „лекцій, які б викривали підлу діяльність українських буржуазних націоналістів та їх ідеологію", більше поцікавитися діяльністю учбових закладів, студіюючої молоді.

РАДІСТЬ У ЖОВКВІ

Указом президії верховного совєта УССР, як відомо, місто Жовкву перейменовано на місто Нестеров, на згадку російського пілота Нестерова, який у вересні 1914 р. згинув разом з літаком в сутичці з австрійськими авіяторами. Борщевський, секретар райкому партії у Жовкві, з того приводу заявив: „Трудящі району з великою радістю зустріли указ президії совєта... В районі з великим піднесенням пройшли збори трудящих, на яких... говорили про непорушну сталінську дружбу народів".

ВЕЛОСИПЕДИ, ФОТОАПАРАТИ...

Торговельна сітка Збаразької райспоживспілки, — тріюмфально сповіщає „Р. У." з 16. 12. м. р., — „продала минулого року 96 радіоприймачів, 36 велосипедів, 24 фотоапарати, 40 швейних машин та багато інших товарів".

ГОГОЛЬ—ПАТРІОТ

В Полтаві „широко розгортається підготовка до сторіччя з дня смерти класика російської літератури М. В. Гоголя". Виготовляються доповіді з такими заголовками: „Гоголь — класик російської літератури", „Гоголь і наша сучасність", „Патріотизм у творах Гоголя" і т. п.

ЩЕ „СУВОРОВСЬКІ РЕЛІКВІЇ"

Так званому „Суворовському музеєві" в Тиманівці, Тульчинського району на Вінниччині, московські мистці Мальцев, Усипенко та Інтезаров надіслали „чудово виконаний портрет великого російського полководця О. В. Суворова" та „ескіз панорами героїчного італо-швайцарського походу Суворова в 1799 р.".

ВАТУТІНУ

До 50-ліття з дня народження генерала совєтської армії М. Ф. Ватутіна Любомир Дмитренко написав статтю „Полководець-герой". Її надрукувала „Р. У." з 16. 12. м. р., додаючи ще і знимку.

Ватутін, як відомо, з своїм автом попав у засідку УПА на Волині та помер від ран. З того часу йому набудували чимало пам'ятників та щорічно справляють поминки в своїй пресі, викликаючи „націоналістичних зрадників". В цьому році про причину смерти Ватутіна не згадано.

„БЕЗМЕЖНО РАДІ"

На запрошення „антифашистського комітету совєтської молоді", Київ відвідала „делегація молоді Англії на чолі з Морісом Еббей".

День по англійцях, Київ відвідала „делегація діячів театру польської республіки" під проводом Єжи Панського. Шумський від імені „працівників мистецтва УССР" полякам сказав: „Ми безмежно раді приїздові на Україну дорогих гостей, що представляють театр дружнього польського народу..."

„КОЖНОМУ — ОСОБИСТИЙ ПЛЯН"

Машиніст комбайна однієї з шахт Ворошиловградщини Михайлов дав „цінний почин" — запропонував кожному шахтареві „особистий стахановський плян підвищення продуктивности праці". В Ворошиловграді з того приводу відбулося окреме зібрання спілки вуглекопів, яке, звичайно, „схвалило почин Михайлова і запропонувало широко ознайомити з цим почином робітників вугільної промисловости".

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

ШІКАГО, ІЛЛ.

Критика економічної доктрини марксизму й большевизму

В неділю, дня 30-го грудня м. р. о год. 6:30 вечором в приміщенні Українського Народного Союзу в Шікаго, відкрито цьогорічний сезон Академічних вечорів, що їх влаштовують місцеві наукові сили при співпраці з Студентським Академічним Товариством.

Перший академічний вечір присвячений проблемі економічної доктрини марксизму й большевизму в світлі модерних наук. Під цим заголовком („Економічна доктрина марксизму й большевизму у світлі модерних наук") виголосив свою доповідь доцент д-р Я. Шумелда, довкруги якої пізніше вив'язалася досить жива дискусія.

Перед українською громадою Шікаго виступив черговий раз наш науковець-економіст. У доповіді своїй він виявив усі свої прикмети, які можна було бачити тоді, коли він викладав суспільно-економічні доктрини, економічну політику чи керував семинарем економіки на Українській Високій Економічній Школі: скромність, речевість, основність та нові горизонти думки та наукових дослідів. Основне знання теорії економічних доктрин, історії народнього господарства та двигунів історично-економічного процесу, обзнайомленість з пружинами, які двигають та унапрямлюють сьогоднішні народні господарства, довгі досліди в галузі ідеології марксизму й большевизму та господарства СССР (прелегент мас за собою десятки різних праць і статтей, які під різними прізвищами розкинені в українській пресі й виданнях) дали йому змогу легко пробиватися крізь найскладніші питання та викладати їх приступно та зрозуміло для пересічного слухача.

У вступних частинах своєї доповіді прелегент виложив мету методи та літературу до своєї праці. Слухачі були приємно заскочені тим, що п. Шумелда вже від довшого часу веде дослідницьку роботу в тому напрямі, щоб виявити наскільки основні тези системи марксизму та большевизму згідні, чи там протирічать модерним наукам. Тут його досліди виходять далеко за самі економічні проблеми, хоч на перші він кладе основну сагу. Не маючи змоги перечислювати всієї літератури, якою він користується, він дав лише загальний її перегляд. При цій нагоді слухачі довідалися й про те, як сильно американські бібліотеки є завалені прокомуністичною літературою та який це має вплив на студіюючу молодь та на викладовий персонал.

Основний наголос самої центральної частини доповіді на впливи наук та суспільно-економічне підґрунтя, яке зложилося на виникнення та побудову основних тез марксизму, та на те наскільки ці засади пізніше виявилися дійсними у суспільно-економічному розвитку та в дальшому поступі економічних наук. Прелегент фактами з господарського життя на канві історично-економічного процесу, економічними явищами з життя СССР і при помочі різних економічних шкіл останніх часів легко підважує та виявляє всю слабість, однобічність та протирічча „наукового соціялізму" у світлі нових осягів модерних наук, які викладач систематизує, та що їх він доповнює своїми думками та поглядами (п. Шумелда у своїх високошкільних викладах подавав постійно зариси економічної системи, що її можна б назвати „економікою життєвої дійсности"), економічна система марксизму й большевизму виходить чимось неповним, покаліченим та звироднілим.

Як вже згадано вище, над доповіддю розвинулася досить жвава дискусія. В ній приймали участь пп. М. Пасіка, І. Витанович, Васильовський, Каменецький та Іващук. На мою думку ця виміна думок була на належній висоті, але не все трапляла в центральні проблеми доповіді. До таких відхилень від основної лінії доповіді я зачисляю проблему оцінки того, що с справжньою силою наступу марксизму й большевизму. Цю проблему, хоч і прелегент згадав мимоходом, то вона стояла в нього на периферії та, як він згадав, охоплює цілий круг питань, які вимагали б нової доповіді.

Я тут лише зупинився на доповіді п. Я. Шумелди тому, що це питання над яким він працює, цікавить не лише Шікаго, але всю нашу українську громаду в Америці. Я сказав би більше — воно виходить далеко поза круг зацікавлень нашої еміграції. Основний твір на тему „Марксизм та большевизм у світлі модерних наук" чи навіть лише „Економічна система марксизму та большевизму у світлі модерних наук" був би поважним нашим вкладом в боротьбу проти московського большевизму та імперіялізму.

Володимир Семенюк

НЮ БРОНСВИК, Н. Дж.

Вечір народніх танків

Молодечий-дзвінкий сміх наповнив американські вагони. З вікон вириваласа ляліна прекрасної мелодії української пісні й котилася десь в простори американської землі. З'явилися службовці-кондуктори й інші американці й, заслухавшись в красу життя чужого для них світу — забували навіть про обов'язки. Алє, коли з поспіхом молодь виходила з вагону один з них сказав: „Нам так сподобалася Ваша пісня й строї, що ми хотіли б, щоб Ви поїхали з нами дальше, а назад дорогу ми заплатили б самі".

Ось як полонила краса української пісні й строю душу американця!

Це їхала група молоді з Ню Йорку — Драматично-Хореографічний Гурток „Джерело" до Ню Бронсвик. Тут новозорганізований відділ ОДВУ запросив цей гурток дати для них вечір танців.

Цей гурток зорганізувався неповна рік тому, але після настирливої й мозольної праці він дав із себе добрі вислідн.

Перший раз в Рачестері — на запрошення ОДВУ — на 17-ій Конвенції, де про них писала американська місцева преса, вміщуючи фотознимки.

В програму цього вечора в Ню Бронсвик входили різнородні українські танки мистецького оформлення В. Авраменка і проф. Р. Петрини: „Козачок" в дві пари і „Козачок" сольо Ляриси Петрини, „Гопак" в чотири пари, „Катерина", „Чумак", „Запорожець", „Фантазія під мельодію „Верховино...", „Гуцулка" й „Бойківські коломийки".

На найбільшу увагу заслуговує „Чумак" — сольо у виконанні самого інструктора Гуртка проф. Р. Петрини. Глядач відчував, що виконавець виконує, просто говорить душею — кожний рух наповнений життям виконавця.

При нагоді треба згадати, що проф. Р. Петрина, не зважаючи на тяжкі перешкоди спричинені фізичною працею, родинними та громадськими обов'язками, часами майже щодня ще 2 години присвячував науці народніх танків. І це проф. Петрина робить з власної доброї волі.

Інші танки були виконані безперечно цілком задовільно. Спеціяльно слід згадати про останній з них — „Бойківські коломийки", що своєю різнородністю й оригінальністю відрізняється від інших. Це танок з приспівами — в мистецькому оформленні проф. Р. Петрини. Приспіви взяті з теперішнього життя нашої імміграції. Ось хоч би кілька з них:

Ой приїхав грінор з краю,
Та й румів шукає,
Мусить бути якийсь вчений,
Бо писати знає.

Найшов грінор трохи джабу,
Пішов працювати,
Дали йому в руки мапу,
Та й ну клінувати.

Клінуй, клінуй пане-брате,
Не тужи за домом,
Як не будеш клінувати
Зістанешся бомом!

На увагу заслуговує сольо в цьому танку у виконанні проф. Р. Петрини і Анни Свинаренко. Інші виконавці: Леся Нечипорук, Людмила Нечипорук, Настя Фессак, Татяна Кобилянська, Борис Фессак, Дмитро Опанащук, Іван Олійник і Євген Кулиняк.

В загальному враження спостерігача — напевно кожного буде позитивне. Видно, що молодь ціла присвятила багато часу й зусилля для науки. Безперечно, що всі недомагання, які могли бути завважені оком інструктора, повинні бути наукою в дальшій праці молоді. Народна творчість завжди залишиться фундаментом життя нації — і обов'язком кожного з нас її зберігати.

О. Шевченко

М. С.

Чи я — дезертир?

Український Конгресовий Комітет проголосив, що оперативний рік Українського Народного Фонду кінчається 29 лютого ц. р.

Стається так тому, що й минулого року операції Фонду кінчалися саме в цьому місяці, а також і тому, що в цих „останніх місяцях" платники поспішають внести свій Даток.

Поспішають та... не всі. Як зазначає Комунікат Конгресового Комітету, є ще багато й багато громадян, які своєї повинности не виконали.

Чому не виконали?

Було б дуже цікаво перевести з цього приводу анкету. Але все ж і без анкети і без статистики, лише на підставі спостережень, можна поставити досить правдиву діягнозу.

Це — не брак засобів, це — не вороже чи критичне відношення до Фонду, це — не скупість, але одна з трьох інших причин.

Поперше — байдужість. Байдужість до української справи взагалі. Так, він, обиватель, все дуже добре знає і розуміє, але ж, Боже мій, — чи мусить він всюди бути, кудись щось посилати — обійдеться й без нього!

Подруге — легковажність. Так, Фонд, національні потреби, — все це прекрасно, можна б й післати, — чому ні! — але, повірте, нема часу: вдень — праця, вечором — до кіна, там, дивись, свято, приятелі... Попросту, чоловік не може розірватися!

І, нарешті, потретє: безвідповідальність, що є „причиною" й попередніх двох причин.

Що таке відповідальність?

О, це дуже важлива річ, висока прикмета людини й громадянина. В даному разі — українського громадянина.

Це означає, що той громадянин каже собі:

Так, я належу до тої Нації, до тої спільноти, що бореться за своє існування, за своє велике майбутнє.

Та спільнота знає мене, як свого свідомого члена і рахує на мене, як на частину своєї сили, як на вояка великої всенаціональної армії.

Коли я тої частини своєї сили не даю, від свого обов'язку ухиляюся, то я, властиво, обманюю ту свою спільноту, дезертую з тої невидимої, але великої національної армії.

А — дезертир — і навіть не звичайний дезертир, а злісний, кваліфікований, бо знаю, що мене ніхто ловити не буде і я можу дезертувати непомітно, безкарно.

А тому моя честь і моя совість не дозволять мені цього зробити, бо коли так зроблю я, то чому цього не може зробити другий, третій і сотий член Нації?

А коли так, то чого варта така спільнота, така Нація, — чого варті всі наші гасла, ідеали, боротьба, жертви?..

Отже, я, по своїм силам, мушу виконати сьогодні свій маленький обов'язок. А коли ми — справжня спільнота, справжня Нація, то я знаю, я — переконаний, що так зроблять і всі мої приятелі, знайомі й незнайомі, усі — близькі й далекі, що належать до нашої великої Нації.

Так, вірмо: великої і сильної.

Бо велич і силу дає передовсім висока мораль.

А сюди входять:

Національна честь, чесність, солідарність і відповідальність.

Вечір настрою і гумору

Відкриття нової домівки Літ. Мист. Клюбу в Ню Йорку

Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку мав дуже влучну ідею — дати на відкриття своєї нової домівки таку програму, що витворила б у глядачів погідний настрій безжурности і веселости. Управа ЛМК доказала теж при цій нагоді, що її давня постанова „вимінювати" українські культурні сили з іншими більшими осередками скупчення українських громад в ЗДА, в першу чергу з Філадельфією, не є паперовою постановою, а реалізується пляново й послідовно. Щораз більша популярність цієї нюйоркської установи, яка здобула собі вже „добре ім'я" однаково рівнем імпрез, як і рівнем публіки (своїх членів і поличних гостей) влегшує теж ЛМКлюбові проводити в життя свої задуми. І так назустріч плянам ЛМКлюбу і щодо характеру вечора на відкриття нової домівки і виміни мистцями, пішов цим разом гурт філадельфійських артистів, що офіційно зове себе „Українська Сцена музичної комедії та малих форм" під мист. керівництвом В. Шашаровського. Може це трохи шумна назва, проте тих 5 осіб, що творять цей гурт, доказали, що вони можуть заповнити цілий вечір дійсно різнородною, цікавою програмою, такою, яка заповнювала б залю сентиментальним настроєм чи викликувала на залі раз-у-раз вибухи сердечного сміху. А що приїхав із Філадельфії цей гурток зовсім безкоштовно, відразу погоджуючись вділити ЛМКлюбові велику прислугу своїм виступом — це треба зарахувати їм у добро їхньої солідарности з нюйоркською мистецькою братією і почуття громадськости.

Володимир Шашаровський, із свободою рутинованого сценічного актора, провадив жартівливу конференсієрку, виступав як гуморист-монологіст та брав участь у двох малих скечах, чи пак діялогах. Анатоль Радванський, власник гарного м'якого баритону, що своїм голосом він умів орудувати надзвичайно дискретно, відспівав цілу низку любовних сентиментальних пісеньок. Окремий талант виявив, як гуморист-монологіст, розказуючи львівським жаргоном свої бацякі пригоди за часів „нашого цісаря". Ю. Юльська була другою конференсієркою та учасницею у скечах. Фортепіяновий достріл спочивав у руках Зої Маркович, а тексти конференсієрки зладив Я. Климовський. Ввесь ансамбль збірав рясні оплески розміреної та розбалюваної численної публіки. Виступ Галі Хамули і Лідії Осінчук був гармонійним закругленням вечора — пісеньки того самого сентиментального жанру і дискретний дострій викликали таке захоплення, що публіка просила наддатків. Це було тим більше нагородою для концертантки Галі Хамули, що вона була очевидячки недиспонована і виступала, не видужавши ще цілком із важкої перестуди.

Вечір був поділений на дві частини — перша відбулась в долішній залі, друга — після переходу на перший поверх, до новоприданих додаткових кімнат, де в першій великій залі публіка засіла при столах. Відчинив вечір та говорив про значення відкриття нових кімнат ред. Р. Купчинський, — офіційне відкриття перевів голова Клюбу проф. С. Литвиненко. У промовах обох цих чільних діячів українського літературно-мистецького життя казалося про ролю ЛМКлюбу не тільки для його членів і відвідувачів, але і для цілого ряду інших українських громадських організацій, які постійно або спорадично користуються домівкою ЛМКлюбу для своїх цілей — за мінімальною оплатою. Матеріяльні турботи ЛМКлюбу вони з'ясовували прècтими цифрами, звертаючи увагу, що напр., за саме комірне треба платити по $350 місячно, крім видатків на інвентар і вдержання в ладі такого великого приміщення. З відкриттям додаткових кімнат на І поверсі ЛМКлюб диспонує тепер цілим будинком при 2-ій Евеню число 149. Члени і прихильники ЛМКлюбу дістали змогу користати вже не тільки з щотижневих докладів чи концертів Клюбу, але й кімнат для товариських розваг, як бридж і шахи. Добірний буфет у руках пані Дудко. Чепурно влаштовані кімнати, що ще недавно, після попередніх підназмців, виглядали дійсно як „Авгієва стайня", і мила культурна товариська атмосфера причиняться напевно до дальшого оживлення цього культурницького осередку в Ню Йорку.

У. Н. Фонд дякує Платникам і Жертводавцям

(ЛИСТА ч. 33 — по день 16. січня 1952).

АРКАНЗАС:
Дюма: По $5: Григорій Петрина, Микола Возняк.
КОННЕКТИКЕТ:
Коллінзвил: Ф. Савюк $2.
Гартфорд: Іван Гарасимів $5.
Сеффорд Спрінгз: К. Ших $2.
Стемфорд: Українсько-американський горож. клюб з листопадового свята $20; по $10: Марія Дигдалевич, Дмитро Палажій; по $1: Н. Смаль, Н. Снакова.
Юнкасвил: Н. Михалко $2.
ДЕЛЕВЕР:
Вилмингтон: Мирослав Кушнір $10.
ДИСТРИКТ КОЛОМБІЯ:
Вашингтон: д-р Зенон Юрчинський $10.
ІЛЛИНОЙ:
Шікаго: По $25: В. Буда, Петро Драпала, Михайло Канюк, Василь Мартинів, Товариство Українських Лікарів; Олекса Шкодин $20 (1951 і 1952 рр.); по $15: Товариство „Лежахів", Володимир Пастушин, Назар Пухила, Іван і Любов Шандровські, Антін Заліський, д-р Роман Залуцький; по $10: Адам Антонович, Йосиф Апостол, Володимир Баховський, Дмитро Багрій, Анна Баран, Михайло Баранський, Іван Бараник, Микола Батюк, Ярослав Баторфальовий, Роман Бенцак, Петро Богонович, Микола Бойчук, Александра Бойко, Любомир Бойко, Петро Брагар, Юрій Буксар, Іван Бурдаш, Михайло Харатим, д-р Мирослав Харкевич, Олексій Черник, Антін Чміль, Василь Чорний, Дмитро Дахнівський, Петро Дашко, Льонгин Давидович, Микола Дейчаківський, Теодор Дейнека, Дмитро Дереш, Петро Дякун, Роман Дмитерко, Володимир Дубицький, Дмитро Дулин, Григорій Дулин Іван Дибайло, Іван Дидьо, Роман Дзюбинський, Мирон Федорів, Дмитро Федорко, Петронеля Фединська, Антін Фердига, Антін Фурчак, Михайло Гаврик, Михайло Голембйовський, Йосиф Ґонсьор, Іван Ґут, д-р Андрій Гасцький, Олекса Ганкевич, Іван Гановський, Теодор Гаравс, Петро Головатий, Василь Головка, Володимир Горбовий, Михайло Горох, Федір Гринчук, Ярослав Гриневич, Мирон Гриневич, Семен Гринішак, Степан Гулик, Микола Губчак, Віктор Ігнатович, Василь Іванців, Микола Іванишин, Омелян Яценків, Теодор Яцків, Ярослава Ячмінська, Микола Яшко, Ілько Юрійчук, Теодор Юрків, Юрій Юзьків, Осип Караван, Володимир Кашуба, Юліян Кавка, Роман Кобільник, Марія Команишин, Омелян Комарницький, Петро Копчак, Александер Корсаков, Андрій Косович, Мирослав Коваль, Іван Ковальчук, Микола Ковальчук, А. Костелина, Іван Ковалевич, Михайло Ковалишин, Дмитро Кравець, Микола Кравець, Віра Кравець, Микола Крехтяк, Микола Кухаришин, Евстахій Курка, Василь Кушнір, Михайло Кваситник, Александер Кирилів, Іван Курилко, Володимир Кисілевський, Тетяна Кисілевська, Василь Лаврів, Мирон Левицький, Осип Ліщинський, Софія Лоняк, Антін Лучків, Роман Луцик, Тарас Лушпинський, Іван Магуль, Дмитро Максимів, Василь Максимів, Іван Малахівський, Волод. Мандзій, Омелян Маркевич, Александер Мартинюк, Володимир Мартинюк, Гриць Масник, Іван Матвіїшин, Василь Матвіїв, Теодор Мельник, Ілля Місюрак, Борис Мрищук, Ілля Мулла, Євген Мусій, Богдан Музика, Дмитро Мицик, Ірена Мицик, Роман Мицик, Неоніля Михалевич, Волод. Микитка, Олекса Надзікевич, Микола Нагина, Михайло Наконечний, Іван Настоящий, Роман Назаревич, Дмитро Недоріз, Діоніз Нестюк, Петро Ніжко, Петро Новак, Степан Новошицький, Федір Никифорак, Євген Обаранець, Волод. Обух, Неоніля Охрименко, Михайло Ольховий, Степан Олійник, Михайло Опалюх, Ощипок Василь, Мирон Ожґа, Петро Пахолок, Микола Палій, Роман Панс, Осип Петровський, Антонія Плешкевич (1952 р.) Омелян Плешкевич (1952 р.), Василь Попович, Данило Посецький, Юліян Позняк, Євген Пруц, Іван Пришляк, Ярослав Рак, Микола Романишин, Іван Рудакевич, Михайло Рипан, Іван Ривак, Мирослав Самиця, Іван Сандуляк, Іван Сапливий, Петро Сарапук, Роман Семчишин, Іван Семків, Петро Семків, Михайло Сенчишак, Петро Скальчук, Волод. Скибіцький, Василь Сіданко, Микола Сопівний, Лев Спусюк, Павло Стахів, Володимир Стецишин, Михайло Степанів, Василь Струць, Михайло Сверлик, Михайло Сиротинський, Михайло Скочиляс, Михайло Сус, Борис Шевченко, Дмитро Шмирко, Олександра Шпиталь, Іван Телвак, Теодор Тельвак, Євген Тютько, Микола Ткачук, Михайло Томко, Теодор Тимуш, д-р Юліян Васіян, Микола Васильовський, Йосафат Вайда, Володимир Венґльовський, Е. Вербицький, Роман Войнаровський, Александер Вробель, Олекса Вишиваний, Данило Забіяк, Іван Захарія, Антін Зборик, Михайло Зеленяк; Омелян Лоґуш$7; по $5: Антін Бардиґула, Василь Біло, Михайло Богач, Йосиф Чорний, Галина Чуба, Петро Фурчак, Олекса Гошко, Теодор Гримак, Ярослав Гупало, Іван Іванків, Роман Кочержук, Степан Кушей, Мирон Литвин, Василь Литвинишин, Іван Михальцевич, Юрко Мирон, Теодор Пелех, Павло Рябуха, Іван Стецина, Стефанія Свистун, Михайло Труш, Михайло Венґльовський, Дмитро Вруський; по $4: І. Бзенько, М. Єндзійовський; по $3: І. Турчманович; по $2: Е. Деник, К. Лічевич, В. Слаба, М. Зубрицька; по $1: Косовець, М. Шишка.
КЕНЗАС:
Кензас Сиѓі: Коляда по $2: В. Феденъ, А. Коссик, Д. Яремко.
Лейн: Коляда по $2: Н. Квочкін, Б. Музика, Г. Вайт.
МЕРИЛЕНД:
Балтимор: Онисим Чумак $10.
Овингс Миллс: Мирослав Зобнів$5.
Квінставн: Петро Зубань $10.
МАССАЧЮЗЕТС:
Бостон: Петро Улачкевич $5.
Дорчестер: Лев Височанський $10.
Нюберіпорт: Іван Буцяк $10.
МИШИҐЕН:
Дітройт: Евстахій Чухрак $10 (1952)
Юаріра: Микола Москва $6; Йосиф Гуда $1.
Розвил: Василь Шанайда $25 (за 1952 р.)
Роял Овк: Антін Задурович $10 (1952 р.)
Вайндот: Григорій Кусів $10.
МІННЕСОТА:
Мінеаполіс: По $10: Юрій Сластіон, Іван Таратула.
МІЗУРІ:
Ст. Джозеф: з ялинки (Ст. Юркевич) $20. На коляду зложили по $5: Казимир Бульван, Іван Якимяк, Стефан Юркевич, Катерина Мицак; по $4: В. Юркевич, С. Гасяк; по $2: Е. Маґур, д-р Ю. Свищук; по $1: І. Бобела, І. Данкевич, М. Добош, М. Форович, С. Фостик, А. Ганківська, М. Ганківський, О. Либа, Ю. Мізен, В. Мосяк, В. Петриляк, Р. Рак, Я. Штогрин, о. Я. Стищук, В. Синайко, Р. Щавінський, П. Швець.
Ст. Луї: Богдан Данилевич з листопадового свята $35; Григорій Креховець $10 (1952 р.); на коляду по $1 зложили: М. Андибур, Іван Дзюбик, Петро Лотоцький.
НЮ ГЕМПШИР:
Менчестер: Павло Німець $10.
НЮ ДЖЕРЗІ:
Блюмфілд: Я. Кузьма $3.
Картерет: М. Трух $2.
Клифтон: В. Сметана $5; П. Філь $1.
Елизабет: Володимир Кривокульський $5.
Фріголд: П. Парницький $2.
Ґлен Ґанд: Микола Святий $25.
Гобокен: Стефан Зачко $20 (за 1951 і 1952 рр.).
Ірвингтон: Є. Кахникевич $1.
Джерзі Сиѓі: Антін Драґан $25; по $10: Ярослава Левицька, Стеля Расн, Іван Пелло, Лев Зиман (за 1952 р.); Йосиф Собель $5; А. Сісун $1.
Магва: А. Манківський $1.
Менвил: Володимир Дідик $10.
Милвил: Ева Зенчук $5.
Морриставн: д-р М. Гук $10.
Нюарк: Тома Кардуба $10.
Н. Гадзон: Володислав Федишин $10.
Пасейк: А. Бабич $4; П. Закутинський $3.
Петерзон: Тадей Похмурський $10.
Перт Амбой: Стефан Грабар $10; Ст. Ґураль $5.
Савт Амбой: Іван Добрянський $10 (1952 р.).
Трентон: Семен Тристан $10.
Вест Гертон: А. Василенко $10.
НЮ ЙОРК:
Асторія: Гарі Кук $10; А. Залевська $1.
Бабилон: По $10: Августин Рудник, Григорій Рудник.
Бронкс: Юрій Сидор $30 (в тому $20 за 1951 і 1952 рр., а $10 на коляду.).
Бруклин: Семен Угорчак $25 і на коляду $10; по $10: Олександер Гладишовський, Ігор Коровицький, Семен Нечпорук; по $5: Віктор Бих (коляда), Микола Степанюк.
Боффало: по $10: Василь Бейґер, Ілля Була, Іван Бутрин, Ігор Чмола, Андрій Дякун, Михайло Іваничко, Юрій Маковський, Теодор Новидний, Іван Нижник, Михайло Пелех, Євген Романишин, Василь Скубін, Осип Смеречинський, Андрій Швець; по $5: Любомир Безковайний, Василь Безкоровайний, Михайло Бронецький, Василь Буцерко, Михайло Новосядлий, Галина Потішко, Петро Приндота, Іван Романишин, Михайло Смаль; С. Петрзак $3.
Кембрія Гейтс: Володимир і Стефанія Грицко $20 (за 1952).
Елмгорст: Леопольд Ленчук $50 (за 1952 р.).
Форест Гиллс: Степан Гуцал $10.
Ланкастер: Сестрицтво Непор. Зач. Пресв. Марії $10 (вкл. УКК-ту).
Лонґ Айленд Сиѓі: Григорій Прус $5.
ФАеуд-
Ню Гайд Парк: Марія Турко $10 (на 1952 р.).
Ню Йорк Сиѓі: Юліян і Ірена Насси $20; по $15: Роман Вілинський (на 1952 р.), М. Борута; по $10: Антін Вілоус, Іван Вукович, Роман Данилюк, Іван Демків (на 1952 р.), Осип Гавриляк, Юрій Гнат, Іван Гордюк (на 1952 р.), Семен Гречило, д-р Богдан Коваль, Любов Раковська, Роман Раковський, Роман Стефанюк, Мирон Сурмач (коляда), Михайло Шуль, Іван Шеремета, Михайло Вербовий; по $5: Варвара Олійник, Володимир Олійник, Іван Заяць; по $2: Ф. Берник, І. Драґон, І. Козмінський, Р. Козмінська, Д. Телезин, С. Турчан; С. Колянковський.
Овеґо: Вас. Летсин $5.
Озон Парк: Микола Танчак $12.
Річмонд Гілл: Стефан Шипка $10.
Рачестер: Волод. і Марія Чорненькі $10 (на 1952 р.).
Ром: Микола Грещук $10.
Стетен Айленд: М. Осадчук $5.
Сванлейк: По $5: Марія Євчук, Юрко Рудий.
Сиракюз: Іван Лакуста $20 (з того $10 за 1952 р. і $10 на коляду); Іван і Йосиф Коцюба $20 (за 1951 і 1952 рр.), Микола Шуль $10; Андрій Ґузеляк $5.
Трой: Н. Дрост $2.
Вайт Плейнс: Рей Лапіка $5.
Ютика: По $10: Іван Чорний, Михайло Драґош, Александер Герец, Іван Герец, Михайло Герец, Павло Рузьмин; по $5: 208 Відділ „Провидіння", Теодор Семанюк.
НОРТ КАРОЛАЙНА:
Форт Бреґ: капр. Лев Бронарович на коляду $10.
НОРТ ДАКОТА:
Вилистови: Д. Череда $5.
ОГАЙО:
Клівленд: Стефан Балій $10; по $5: Станлей Юнік, Іван Павлик.
Лорейн: М. Осідач на коляду $2.
Югричсвилл: По $5: Лікс Коваль, Олекса Курило, Іван Стець, Юра Шміґельський.
ПЕНСИЛВЕНІЯ:
Алтуна: Микола Олійник $10.
Арнолд: В. Буґель $1.
Брістоль: На коляду зложили: по $5: Михайло Фріц, Андрій Галадіда, Павло Головчак, Роман Караїм, Михайло Лешак, Йосиф Осередчук, Григорій Редка, Йосиф Салик, Іван Сидорський, Ярослав Татомир, Володимир Тутка, Микола Васюрка; по $4: М. Яремко, І. Сухенко, А. Татомир; по $3: Е. Дик, Т. Флюнт, Т. Пашкевич, П. Роговий, Т. Сліпець; по $2: М. Ільченко, М. Головчак, Ю. Лобур, Ф. Петрик, М .Трищук, П. Закотинський; по $1. К. Форостяк, А. Касперський, П. Кушнір, Б. Лапіцький, Н. Маршалок, Н. Захаровський.
Ірі: Михайло Щайда $10.
Форд Сиѓі: Іван Урсяк $10.
Жанет: о. П. Білонь на коляду $3.
Моррисвилл: Г. Війтик $2:50; по $2: Д. Чорний, П. Клименко.
Нантікок: Александер Олсарчик $10; Теодор Свонтко $5.
Олифант: А. Несторяк $2.
Паолі: Наталія Костецька $20.
Филаделфія: По $10: Марія Максимчук, М. Ваповський; П. Боднар $1.
Плейнс: К. Маско $2.
Зейр: По $10: о. Євген Бахтоловський, Марія Бойко, Данко Будний, Йосиф Мончак, Микола Рось.
Скрентон: Михайло Волощук $5.
Вілкіс Барре: І. Гаврилич $1.
РОВД АЙЛЕНД:
Провіденс: По $10: Катерина Бойко (за 1952 р.), Ольга Моде (за 1952 р.).
Вест Вервік: Василь Ключник $10.
Вунсакет: М. і Ф. Григоренко $2.
ВІРДЖІНІЯ:
Річмонд: Лев Смолинський $10.

Ukrainian Congress Committee of America,
P. O. Box 721, Church St. Annex
New York 8, N. Y.

НОВІ ІМІҐРАНТИ

Дня 13-го лютого ц. р. приїдуть кораблем „Дженерал Стерджіс" до Ню Йорку на ашуранси ЗУАДКомітету такі особи:

Харченко Надя, Богдан; Дмитренко Явдоха, Михайло, Марія; Домбровська Ольга; Гринчишин Пантелеймон; Гундерук Петро, Катерина, Іван; Якимів Роман; Камінецька Марія; Клебан Василь; Кожан Василь, Емма; Липовський Михайло, Олена; Магас Іван, Марія; Міндзяк Анна, Василь, Володимир; Оксамитний Юхим; Патока Вацлав, Клявдія, Катерина; Петруха Станіслав; Румінський Станіслав, Текля, Станіслава; Сороцький Микола, Меланія; Сорока Ілля; Стасюк Михайло, Катерина; Стасюк Параня, Геля; Шумило Петро, Анастасія, Казимир; Томоруг Євгенія; Вуган Микола; Масний Марія, Михайло, Дарія, Омелян, Стефанія, Ірина, Павло; Щебетун Іван.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

„БІЛА КНИГА ПРО ЧОРНІ ДІЛА СТАЛІНА"

І-й Всеканадійський з'зд Союзу жертв російсько - комуністичного терору (СУЖЕРО) ухвалив видати книгу свідчень жертв російського комуністичного терору під назвою „Біла книга про чорні діла Сталіна".

Вже розпочато збір матеріялів до цієї книги. Книга має вийти англійською мовою.

Головна Управа СУЖЕРО на свойому засіданні 22. 12. 1951 р. призначила редакційну колеґію „Білої книги про чорні діла Сталіна" в такому складі: (за абеткою): Петро Волиняк (Торонто), Олександер Гай-Головко (Вінніпеґ), Михайло Дмитренко (Торонто), Василь Дзябинський (Ванкувер), Микола Ковшун (Гамільтон), Борис Олександрів (Торонто), Семен Підгайний (Торонто), Микола Приходько (Торонто), Валеріян Ревуцький (Торонто), Володимир Шелест (Торонто).

На голову редакційної колеґії призначено С. Підгайного, на секретаря Б. Олександрова.

Матеріяли до „Білої книги про чорні діла Сталіна", документи, фота, назви російських концентраційних таборів з описом їх продукції, з іменами і військовими ранґами (їх начальників, начальників третіх частин, власні імена їх, і всіх інших катів, що вимордовували й вимордовують український народ) надсилати на адресу: SUZERO 227 Westmoreland Ave, Toronto, Ont. Canada.

Головна Управа СУЖЕРО

Арґентіна заводить безм'ясні дні

Буенос Айрес. — Уряд видав розпорядження, щоб усі ресторани й інші харчові місця завели в себе один безм'ясний день кожного тижня. Уряд твердить, що це розпорядження видане за спонукою Конфедерації власників готелів, ресторанів і харчівень, щоб поправити дієту населення, яка в головному спирається на м'ясних стравах. Одначе спостерігачі таких подій кажуть, що це зроблено для втримання умови між Арґентіною й Британією в справі постачання м'яса. Безм'ясним днем буде п'ятниця.

● Почесну медалю, як найвищу відзнаку за військову хоробрість в Кореї припняв президент Труман в Білому Домі штабовому сержантові Арчі Ван Вінкл з місцевости Еверет, у стейті Вашинґтон. При параді була приявна родина сержанта, і секретар оборони Роберт А. Ловет. Сержант заслужився тим, що зручно випровадив свою чету з пастки ворога і звів з ним переможний бій.

НА МАНЕВРАХ ЗГИНУЛО СІМ, ПОКАЛІЧЕНО 19 ВОЯКІВ

Кемп Дром, Н. Й. — У трьох випадках під час маневрів повітряних сил і збройних кінотчиків, в другому дні кінцевих вправ, при сніговиці, — згинули сім вояків, а покалічилися дев'ятьнадцять. З того числа згинули чотири вояки і покалічились п'ять, коли перевозовий літак C-46 упав на землю відразу після свого злету коло повітряної бази Вілер-Сак, а два інші згинули і п'ять зазнали каліцтва, коли вантажне авто армії, яким вони їхали, зударилось з потягом залізниці Ню Йорк Сентрал коло Спрейґвил, Н. Й. — Сьомий смертельний випадок трапився, коли 2,000 членів Одинадцятої Повітряної Дивізії спустилися парашутами на землю. Дев'ять інших парашутистів зазнали ушкоджень в іншім злеті на землю. При маневрах виявилося, що армія напасників осягнула значні успіхи.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

ВАСИЛЬ АНДРІЇВ, — член та бувший урядник Т-ва „Запорозька Січ", Від. 367 УНС, Рочестер, Н. Й., помер 31. січня 1952 у 59 році життя — по довгій недузі. Покійний походив з с. Кадобна, пов. Калуш, Зах. Україна. Був членом від УНС від 1913 р. — Полишив в смутку жену Меланію, дочку Анну і сина Івана, брата Івана і сестру Анну та двоє внуків Похорон відбувся 4 лютого при участи родини, знайомих й членів Т-ва до гр.-кат. Церкви св. Йосафата й на цвинтар Holy Sepulcher. — В. И. П.!

В. Попович, секр.

Дня 30. січня 1952 р. померла в Ню Йорку, бл. п.

СОФІЯ з ГОРБАЧЕВСЬКИХ
БРИКОВИЧ

дружина адвоката з Тернополя. Покійна залишила в глибокім смутку 83 літню матір, свояків та численних приятелів.

Довгі роки працювала ревно в „Союзі Українок" в Тернополі, особл. опікувалася бідними і політичними в'язнями. По приїзді до Ню Йорку допомагала щиро новоприбулим землякам. В її гостинній хаті кожний найшов поміч і пораду.

Нехай чужа земля буде пером цій добрій людині і громадянці!

В. Й П.!

Софія Дзядів

● Юдита Коплон, засуджена за спробу шпигунства в користь Совєтів, дістала від Верховного Суду право на нову судову розправу, коли цей суд відмовився розглядати три апелі від вирішення нижчих судів. Заходить можливість, що нижчий суд на схоче переводити поновної розправи і вона буде вільна.

ТАРЗАН, ч. 2768. Вони приймають.

„Чи дасте слово, що звільните нас усіх? — наглив Тарзан. -- „Усіх! -- повторила вона охотно. -- „Маєте моє слово!".

„Яка умова" -- запитався Тарзан. -- „Коли дістану батька діямантів", -- відповіла Тіра -- я буду царювати. Принесіть його мені!"

„Я їй не вірю. Вона заведе нас у засідку" -- залвив Д'Арнот. -- „Мабуть так. Нам треба спробувати" -- погоджувався Тарзан.

„Тихо, Павле!" -- остерігав Тарзан. -- Хтось надходить!"